KLUCZ ODPOWIEDZI · DLA NAUCZYCIELA

Sprawdzian ze średniowiecza (język polski)

Grupa A

1. (1 pkt) **D**

2. (1 pkt) **A, C, E**

3. (3 pkt) **1. F; 2. F; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

4. (3 pkt) **1. F; 2. P; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

5. (4 pkt) **1–D, 2–A, 3–B, 4–C** — po 1 pkt za parę

6. (1 pkt) **(1) wisa**

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Moralitet to średniowieczny dramat o charakterze dydaktyczno-moralizatorskim. Jego bohaterem był przeciętny człowiek (Każdy/Jedermann). Przedstawiał walkę dobra i zła o ludzką duszę - dobro reprezentował anioł, zło diabeł. Postacie były alegoryczne, symbolizowały cnoty i przywary. Celem było pouczenie widzów o konsekwencjach grzechu i znaczeniu cnót dla zbawienia duszy.
Punktacja: definicja moralitetu jako dramatu dydaktycznego (1 pkt); wskazanie alegorycznej walki dobra ze złem (1 pkt)

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Styl romański charakteryzował się masywnością, grubymi murami, małymi oknami i łukiem półkolistym. Budowle pełniły funkcję obronną. Styl gotycki był przeciwieństwem - budowle strzeliste, smukłe, z wysokimi oknami wypełnionymi witrażami, łukiem ostrołukowym. Gotyk symbolizował dążenie ku niebu, ku Bogu. Romańskie kościoły były ciemne, gotyckie - pełne światła.
Punktacja: wskazanie cech stylu romańskiego (1 pkt); wskazanie cech stylu gotyckiego (1 pkt)

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Maryja mówi, że nie ma i nie będzie mieć nikogo innego oprócz ukrzyżowanego Syna – to powtórzenie myśli z początku („Jednegociem Syna miała"). Utwór kończy się obrazem krzyża, bo jest lamentem: zatrzymuje się w najboleśniejszej chwili, nie przynosi pocieszenia, tylko pozostawia odbiorcę z obrazem cierpienia matki i Syna.
Punktacja: 1 pkt – wyjaśnienie deklaracji: Syn jest jedynym dzieckiem i jedyną miłością Maryi, nikt go nie zastąpi (por. „Jednegociem Syna miała"); 1 pkt – funkcja zakończenia: kulminacja bólu, utwór zatrzymuje się na chwili męki (bez pocieszenia zmartwychwstaniem), co ma wzbudzić współczucie odbiorcy.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Autor krytykuje plebanów „s miąszą szyją, / Jiżto barzo piwo piją", czyli obżarstwo i pijaństwo duchownych. Piętnuje też złych mnichów, którzy uciekają z klasztoru i żyją według swojej woli, jeżdżą konno i biegają, zamiast przestrzegać reguły.
Punktacja: 1 pkt za każdy trafny przykład z tekstu (maks. 2): plebani z grubymi szyjami, którzy dużo piją piwa; źli mnisi uciekający z klasztoru i żyjący według własnej woli; mnich galopujący na koniu i przewracający kozły; odebranie opatowi kapicy, kożucha, płaszcza – krytyka zbytku. Maks. 2 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **D**

2. (1 pkt) **A, C, D**

3. (3 pkt) **1. F; 2. F; 3. F** — po 1 pkt za zdanie

4. (3 pkt) **1. F; 2. F; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

5. (4 pkt) **1–C, 2–A, 3–B, 4–D** — po 1 pkt za parę

6. (1 pkt) **(1) Dis**

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Mistrz pyta, czy ujdzie Śmierci, jeśli schowa się w ziemi albo się zamuruje i postawi dobrą straż. Śmierć odpowiada, że może go nawet zakuć w żelazo i zakopać, a i tak go dosięgnie, bo „Nikt się przede mną nie skryje" – wchodzi nawet w lisie jamy.
Punktacja: 1 pkt – pomysły mistrza: schować się w ziemi, zamurować się, strzec się we dnie i w nocy, postawić dobrą straż. 1 pkt – odpowiedź Śmierci: może go zakuć w żelazo i zakopać w ziemi, a i tak go dosięgnie; nikt się przed nią nie skryje, nawet zwierzęta w norach. Maks. 2 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Teocentryzm oznaczał, że Bóg był centrum wszystkich zainteresowań i działań człowieka. Wszystkie dziedziny życia - sztuka, literatura, nauka, polityka - były podporządkowane Bogu i jego chwale. Ludzie tworzyli i działali nie dla ziemskiej sławy, ale na chwałę Boga. Życie doczesne traktowano jako przygotowanie do życia wiecznego.
Punktacja: wskazanie, że Bóg był w centrum zainteresowań (1 pkt); wyjaśnienie podporządkowania wszystkich dziedzin życia Bogu (1 pkt)

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Dante wybrał Wergiliusza z kilku powodów: 1) był autorem „Eneidy", epopei o Eneaszu, który również zstąpił do podziemnego świata – stanowi więc literacki precedens; 2) Wergiliusz był w średniowieczu uważany za największego poetę i wzór doskonałości stylu; 3) w IV Eklodze Wergiliusza widziano proroctwo o narodzinach Chrystusa, co czyniło go „najbliższym chrześcijaństwu" z pogan. Wybór ten pokazuje, że średniowiecze nie odrzucało starożytności, lecz widziało w niej „przedchrześcijańską mądrość" – rozum ludzki jako etap na drodze do wiary.
Punktacja: Wyjaśnienie, że Wergiliusz był autorem „Eneidy" (literacki precedens zstąpienia do podziemi) i/lub był uznawany za proroka Chrystusa w IV Eklodze, i/lub stanowił wzór doskonałości poetyckiej (1 pkt); omówienie szerszego znaczenia tego wyboru jako wyrazu średniowiecznego stosunku do starożytności — traktowania jej jako „przedchrześcijańskiej mądrości", gdzie rozum pogański jest etapem prowadzącym do wiary, a nie czymś odrzucanym (1 pkt).

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Doskonały władca był następcą Boga na ziemi. Wszystkie jego działania miały na celu dobro ojczyzny i poddanych. Charakteryzowały go: mądrość, roztropność, sprawiedliwość, honor i wierność. Cenił lojalność poddanych. Miał kontakt z Bogiem poprzez sny i widzenia, dzięki czemu podejmował trafne decyzje. Był waleczny, pobożny i opiekuńczy wobec swoich ludzi.
Punktacja: wskazanie cech władcy (mądrość, sprawiedliwość) (1 pkt); podkreślenie roli Boga i troski o poddanych (1 pkt)

Skala ocen (orientacyjna, 21 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	19–21 pkt
dobry (4)	16–18 pkt
dostateczny (3)	11–15 pkt
dopuszczający (2)	7–10 pkt
niedostateczny (1)	0–6 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/sredniowiecze**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.